

Velibor Bora Spužić Kvaka (68), kralj narodne muzike, nakon teškog moždanog udara u Srbiji nije dobio adekvatan medicinski tretman, niti pomoć svojih estradnih kolega; kada je za njegovu bolest saznala Hanka Paldum, odlučila je da svom prijatelju pomogne i da ga skupa sa suprugom preseli u Sarajevo. Naš novinar bio je sa Hankom gost u stanu porodice Spužić u sarajevskom naselju Dobrinja...

Piće i kafane potrošili su Kvaku; **Život su mu spasili supruga Ranka i prijateljica Hanka Paldum!**

Posljedica teškog moždanog udara je i nesposobnost govora, ali ono što Kvaka misli, govori njegova vjerna druga Ranka ● Udar bi bio ublažen da je medicinska intervencija uslijedila na vrijeme ● Ranka Spužić za SB: "On je dobar muž, nikada se nismo posvadali" ● Hanka Paldum za naš list kaže: "Ovo radim čista srca i čista obraza pred Bogom"

piše: Amar Ćesić

Čitav život Velibora Bore Spužića Kvake usko je vezan uz kafanu i u kratkim crtama navoditi biografiju ovog pjevača značilo bi samo grebanje po površini nikada napisane "kafanske biblije" čiji bi kompletan sadržaj bio podređen danas teško oboljelom šezdesetsedmogodišnjem muzičkom kralju. Prije nešto više od četiri godine Kvaka je imao težak moždani udar i otada spoznaje onu drugu stranu medalje zvane život. Bez obzira na kulturni status, u Srbiji je penzionisan kao muzičar sa mjesečnim primanjima od 110 DEM, a status estradnog umjetnika nikada mu nije priznat.

Od prije tridesetak dana Kvaka sa suprugom Rankom boravi u Sarajevu. Iz stana Rankine sestre Rade na Dobrinji odlazi na svakodnevne terapije u Opću bolnicu Sarajevo. Iako mu je moć govora otežana, životna energija ga nije napustila, što je glavni preduslov njegovom brzom ozdravljenju u koje ne sumnja ni on a ni doktori.

I ŽENA I MAJKA

Njegova supruga Ranka, rođena Sarajka, govori ono što njen bolesni muž misli: "Upoznali smo se početkom osamdesetih. Bora je gostovao u restoranu na *Robnoj kući Sarajka*. Doduše, ja sam ga upoznala ranije, kada sam ga sa kolegicama vodila na Jekovac, ko biva, da mu pokažemo malo grad. Bora se razveo 1972. i ja sam mu četvrta žena. Još 1980. godine napustila sam *Centrotrans*, firmu u kojoj sam radila, i otišla u Šabac, gdje smo živjeli u jednoj kamp kućici. Na moj nagovor, preselili smo u Požarevac, u kuću koju smo dijelili sa Nenom, njegovom trećom ženom. Nena je dobila prizemlje i potkrovlje za Olju, Borinu kćerku iz tog prethodnog braka. Tu sa nama su stanovala i



Hanka je u vlastitoj režiji organizirala Kvakin dolazak u Sarajevo i redovne fizikalne terapije kod doktorice Jasminke Hrustanović-Mujkanović

ostala Borina djeca, Svetlana i Igor. Inače, Bora ima još dvije unuke i unuka."

Sedam godina su živjeli nevjenčano. Tih godina Kvaka je slabo snimao, jer kulturni pjevač i harmonikaš kao on nije imao potrebe za albumima, svi su znali samo za Bata Kvaleta. "Znao je da radi od devet navečer do devet ujutro, do zadnjeg gosta. Piće, kafane, žene, sve je to doprinijelo njegovom današnjem stanju. Nije bilo ljubomore, jer on je dobar muž. Nikada se nismo posvadali." Kvaka prilično razgovjetno uspijeva da u šali dobaci: "U životu Ranku nisam udario." Ranka se sa jezom prisjeća događaja od prije četiri godine, za koje kaže da su bili pravi

pakao: "Taj vikend kada mu se sve ovo desilo radio je u Novom Pazaru. Javio mi se oko četiri sata ujutro. Rekoh, šta radiš. Kaže: *Šta ću raditi, igram kolo*. Radio je četvrtak, petak i subotu i u nedjelju se kolima vratio u Požarevac. Bio je ponedjeljak, 16. juni 1997. - pravila sam gibanicu, a on je izašao napolje. Znam da je bilo teško vrijeme, nigdje daška vjetra. On nabio naočale, vidim melja onu pitu. I odjednom, kako uđe u kuću, uhvati se za onaj regal i zatetura. Znam, pijan nije, gledam šta je sad. Ali to je neopisivo kako sam u isto vrijeme osjetila nevjerovatno snažan bol u grudima. Ma, ja sam njemu bila i žena i majka!"



Ranka Spužić: "Upoznali smo se početkom osamdesetih. Bora je gostovao u restoranu na *Robnoj kući Sarajka*"

U jedan sat poslijepodne Ranka je sa Kvakom već bila u lokalnoj bolnici a doktor je došao do bolesnika u četiri sata. Već tada se osjetio defekt u govoru, kao pouzdan pokazatelj da se radi o moždanom udaru. I dan-danas ogorčena na odnos medicinara prema pacijentu, u daljim izljevima bijesa Ranku prekida Kvaka odmahujući rukom, ko biva, bilo pa prošlo. "Pošto je vladala nestašica lijekova, dobili smo spisak medikamentata koje bi trebali nabaviti. Doktorica Julijana Urošević, koja radi u medicinskom centru *Sveti Sava* u Beogradu, kaže da je to jedan od najtežih moždanih udara koje je vidjela u praksi." Udar bi možda bio ublažen da je ljekarska intervencija uslijedila na vrijeme, jer tek ujutro Kvaki se oduzela desna strana tijela.

VIJCI U NOZI

Daljnji problemi uslijedili su prilikom Kvakinog hitnog prebacivanja za Beograd, jer doktor koji je potpisao prijemni list za bolnicu u Požarevcu jedini je bio ovlašten potpisati otpusnicu i za tu uslugu je tražio 200 DEM. "Svaki dan sam mu mijenjala posteljinu, peškire... Koga da tražim? Zovem Zoricu Brunclik, ona nedostupna. Miroljub Arandelović Kemiš isto tako. Mjesec dana pre toga Keba je imao solistički koncert u Loznici, a gost mu je bio Kvaka. I ja nazovem Kebu, a on kaže: *Sunce ti drago, što me nisi zvala odma', šta si čekala?! On je preko Mire Škorić i njenog muža, koji je bio ljekar, sredio sanitetska kola koja su mog muža prebacila u Beograd na intenzivnu njegu.*"

Sesnaest dana Kvaka je ležao na intenzivnoj njezi. Za sve to vrijeme Ranka je bdjela kraj kreveta, donosila mu hranu, pravila mu papice jer jedva da je mogao gutati. Prva riječ koju je izgovorio bila je "neću". Ranki je od velike pomoći bila Zorica Brunclik. Kao istaknuta aktivistica JUL-a i blizak prijatelj porodice Milošević, organizirala je kola hitne pomoći koja je kliničkom centru u Požarevcu poklonio Marko Milošević, sin Slobodana. "Vidiš šta ti je politika. Direktor bolnice me nazvao i rekao: *Gospođo, kada budete*

spremni, javite da dođemo po vas. Jednostavno, ako nemaš vezu, umri". Već sutra Kvaka je bio na rehabilitaciji u Slankamenu, gdje ipak nije mogao biti miran. Bolnički centar bio je pun ranjenika, koji su dolazili u Kvakinu sobu kako bi sa njim zapjevali i "popili koju"... Nakon petnaest dana rekao je: "Hoću kući!" "Po kući sam ga vukla kao vreću. Kćerka njegova s kojom dijelimo kuću nije mi ušla u sobu godinu dana. Niko ga nije ni pomako." Prva pomoć koju je Ranka primila iznosila je 9.000 DEM. Toliko je, naime, prikupljeno na koncertu u Požarevcu koji su priredile Kvakine kolege. Kvaka i sada sa ponosom širi

*Prim. dr. Jasminka
Hrustanović-Mujkanović
za SB kaže:*

BORO JE UPORAN

Uzroci moždanog udara kod Bore su dugogodišnji nediscipliniran život, što je uticalo na neregulisan šećer, arterosklerotične promjene na krvnim sudovima, velika masnoća u krvnim sudovima, poremećaj metabolizma i stresne situacije. Tu su i nedostaci vitamina neophodnih za obnovu živaca. Počeli smo sve vrste tretmana, akupunkturu i elektroakupunkturu. Tu je i laserska stimulacija akupunkturinih tačaka. Polako mu se vraćaju funkcije desne ruke a i govor mu je sve bolji. Pored kineske medicine, sa Borom radimo i klasičnu fizikalnu terapiju. Jedna od tih terapija je i muzikoterapija. Prvi put kada je preslušavao svoje cd-ove, plakao je. Sada ne plače, već pokušava da pjeva. On sada sastavlja rečenice što je vrlo bitno. Veoma važna je ta upornost koja je u Borinom slučaju nesporna. ◆

prste desne ruke želeći ukazati na pet hiljada ljudi koji su bili na koncertu. "Od tih para sedam hiljada maraka sam dala fizioterapeutu."

A onda dolazi 1998. i nevjerovatna stvar za familiju Spužić: Zikrija, vlasnik bečkog restorana *Ramada*, po Miletu Kitiću poslao im je 5.000 DEM. Naredne godine Zikrija je opet organizirao večer za Boru Spužića Kvaku i ovaj put po Šekiju Turkoviću poslao još četiri hiljade maraka. "Ja sam tražila telefonski broj da se zahvalim čovjeku jer niti ga znam niti sam ga ikada vidjela. Opet je Zikrija zakazao večer s koje će sav prihod biti upućen Kvaki." No, sreća je kratko trajala: 7. februara 1999. Kvaka je imao napad epilepsije. Tada je slomio butnu kost i to na lijevoj, četvrt metra kraćoj nozi: "Tih momenata stvarno ne želim da se sjećam. Jedva sam ih ubijedila da mu ne daju totalnu anesteziju. Jer, radi se o pacijentu koji se oporavlja od moždanog udara, što bi za njega bilo kobno". Sve se okončalo unutarnjim fiksatorom sa osamnaest vijaka u Kvakinoj nozi.

HANKA PALDUM, HUMANISTA

Bolesniku već godinama niko od srbijanskih kolega nije pomogao, ali Kvaka Ranki ne da da govori bilo šta loše o njima. Razgovor usmjeravamo ka dobrim ljudima u vremenu zla. Naime, četvrtog aprila ove godine familiju Spužić konačno je obasjalo sunce. Sarajevska pjevačica **Hanka Paldum** je tada boravila u Beogradu i, znajući da je Kvaka teško bolestan, odlazi u Požarevac da ga posjeti: "Vjerujte, kada sam vidjela Kvaku i Rankinu muku, koliko se ona žrtvuje, koliko mu je privržena, mene je to baš onako ljudski dojmiло." Hanka je u vlastitoj režiji organizirala Kvakin dolazak u Sarajevo i redovne fizikalne terapije kod doktorice **Jasminke Hrustanović-Mujkanović**, specijaliste za fizikalnu medicinu, rehabilitaciju i akupunkturu. "Ranka se malo nećkala, govoreći kako za liječenje treba para. Ma, bona ne bila, lako ćemo za pare. Daj samo nek se krene, biće nafake, rekla sam joj."

Svakodnevno Hanku salijeću Kvakini poklonici zahvaljujući joj na svemu što je učinila za "kafansku legendu" i nudeći joj pomoć. "Ovo radim čista srca i čista obraza pred Bogom. Najsretnija bih bila da je sva ova priča prošla bez mog imena, ali Kvaka je javna ličnost i njegovo liječenje ne može proći bez pažnje medija." Hanka je na sebe preuzela da prikuplja novac za Kvakino liječenje. Prilikom zadnjeg gostovanja, **Željko Samardžić** je dao 500 DEM, a novčane priloge obećali su **Koke, Halid, Šemsa, Rizo, Mangafići...**

Od silnih reizdanja ranijih Kvakinih ploča on ništa nema. Jedini pošten gest učinio je **Siniša Kajmaković**, vlasnik bijeljinske izdavačke kuće *Renome*, koji je prilikom objavljivanja kompilacije Kvakinih pjesama Ranki na ruke predao 10.000 DEM. Na pomen doglednog koncerta u Sarajevu, Kvakine oči su se zacaklile. Ako u skorije vrijeme ponovo propjeva, Kvaka svečano obećava da će njegov prvi nastup biti u Sarajevu. A tada će sigurno makar jednu pjesmu posvetiti svom velikom prijatelju - Hanki Paldum. ◆